

III. REGNUM MORTUORUM.

Nro. 66.

Geographia Politica de Helvetia.

Elysium-Meum.—Die Veneris 22 Sept. 1809. (Neov. 5, Sept. 1809.)

Point d'argent, point de Suisse.
Nulli nummi, Helveta nullus.

Vetus hoc adagium: *Nulli nummi, nec Helvetus ullus* — inde ortum perhibetur: quod potens, ita dictus quidam herus, fortuna propitia Helvetam janitorem habuerit, cum vero facultates prodegisset suas nec pactatam mercedem exacte Helveto solvendo fuisset, hic impatiens moræ debitum postulavit, temeritati hominis indignatus herus carere se nummis dicebat, quid? reponit Helveta, nulli nummi? huic malo remedium in numerato est, — *nulli nummi, ergo nec Helvetus ullus, ego vado*. Et ab hoc singulari facto vetus proverbium promanasse volunt.

Incolæ Helvetiæ, præsertim qui altis montibus insident, priscos adhuc mores, veterem candorem, & simplicitatem animi præferunt, qualis Helveto illi fuit, qui proverbio huic ansam præbuit. Nomenclatio theutonica regionis a quodam *Switen*, seu *Switern* Duce gentis repetitur, quamquam hoc authenticis ex fontibus demonstrari nequeat. Tempore Romanor. Helvetia accensebatur Galliæ.

Primus, qui Helvetæ gentis meminit, erat *Julius Cæsar*; qui in principio *Commentariorum suorum* bellum adversus Helvetos describit. Sæpe numero, videlicet: hi irrupere in Burgundiam, consiliumque habuere in hac vicina fertiliore & culturæ capaciore regione sedes figendi, ne vero ullilares repetendi animus oborietur; 12 urbes, & 400 vicos ante succenderunt, quam solo excederent Numerus eorum cum uxoribus & liberis 260,000 corpora complectebatur, e quibus 100,000 armorum gerundorum capaces mares. Erat iis consilium per Sabaudiam penetrandi, cum vero ad Rhodanum pertigissent, Romanum exercitum trans eum fluvium conspicientes Burgundiam hodiernam petierunt, progressique sunt. Cæsar eos insecutus pluries cum iis manus conseruit variante fortuna, donec tandem eos decretoria pugna patriam repetere adegisset quam deinceps Galliæ Celticæ adjecit. Helvetæ sub dominatu Romanorum vixerunt usque is — quoniam nihil perpetuo durat — per boreales populos eversus est.

Nova regna ex eo orta! Helvetia pars Regni Burgundici Seculo XII fuit. Verum & hoc dissimulavit, Helvetiaque pars S. R. Imperii sub Friderico Barbarossa censebatur. Ab hoc Imperatore Comites Habsburgici amplis feudis donati; Urbes erant liberæ Imperiales, quid porro sub Alberto Austriaco evenerit, is solum ignorare potest, qui in annalibus Helveticæ hospes prorsus est, & peregrinus.

Helvetia semet sustinuit, parcitum ei ab omnibus Statibus etiamsi bello implicitis usque *revolutionem*. At cum ea alius seclorum panditur ordo — regio hæc, Galliæ necessaria fuit; etenim: formidabile, naturaleque munimentum in debillissimo Galliæ limite, servivit antemurali adversus Germaniam æque præsidio Italiæ. Absque militari Helvetiæ possessione fortassis dies ad Marengo vix aut non mature illuxisset.

Olim absoluta Helvetiæ *independentia*, imo novarum provinciarum extensio, incrementum intrinsecarum ejus virium per arctiorem regiminis formam bellum grave terrestre merebatur. Helvetia Galliæ auctoritati penitus subducta, potius Borussiae & Austriæ potenti ambitu comprehensa, Lombardiam continuo incertam Galliæ possessionem effecisset, foret Germaniæ & Austriæ limitanea arx, proin Europæ orientalis partim munimento fuisset.

Hodie Helvetia pro Europa, ipsa Gallia in ratione militari propemodum ad perfectam nullitatem redacta est. Italia hodie per pilas Tyrolis, & Provincias olim Venetas, magis ac ante munita est; Regna Baviaræ & Wittenbergæ hodie in ratione politica & militari vicem Helvetiæ sustinent. Helvetia alteram solum defensionis lineam, Bavaria, Wittenberga & Venetia primam constituunt, formantque anteriorem seriem Gallioi Imperii, quod per Austriæ pararellum situm hodie minus, ac olim ex hac parte metuendum habet.

Hela veti, iterum dico: olim merebatur

grande terrestre bellum. Inter politicos Coalitionum errores censetur: tam exiguum pretium Helvetiæ dedisse, sequelæ iis horrendissimæ deciderunt, quantum possessio Helvetiæ valuerit; seu rei secundariæ, & ut ajunt, per transitum Helvetiæ, & ejus *independentiæ* mentio occurrit. Sat videbatur plurimumque fuit, occasione Tractatum pacis, ejus *independentiam* stipulari — at Galliæ potentiæ Sphæræ ex integro hoc alpium vallum eripere negligebant omnes. Articulus favens huic negotio, fortassis in perpetuum, — saltem proximis pro generationibus — intermissus est.

Quamdiu Lombardiæ possessio problematica habebatur, arctior *Constitutio* seu Unio Helvetiæ in ratione militari & politica Galliis maximo erat emolumento. Posteaquam vero ea stabilita fuisset, Gallia majore cum emolumento foederationem Cantonum exurgere sivit, quo factum est: ut gratum, priscis moribus adhærentium, Alpicolarum animum sibi pepererit, amicosque lucrifaceret, qui sua reciproca, diversis moribus, legibus, linguis & status ratione conflata æmulatione arctius custoditi, quam ullo externo præsidio.

Circumdata Galliis, Badena, Wittenberga & Baviariæ Italiæque regnis Helvetia, Circulo potentiæ Imperii Gallici comprehenditur, spemque *Seculo duraturæ pacis* prospicit. Id genus spes, a terribili, cujus ipsi homines auctores, flagello humani generis immunitatem continens, omnino meretur, ut jactura politica *independentiæ* æquius feratur, si mo-

do quid æquiore animo ferendum est, quod Helvetia, ex seculis (decisæ videlicet Austriæ Galliæque præpotentiæ tempore) reapse tenuit nunquam.

Quod vero *Napoleo* his, per patrias leges adeo felicibus populis Helvetorum Alpium, liberam reipublicæ formam reliquerit, interea, quo potens ejus manus eam destruere potuisset, — quemadmodum similes formas *Genuæ & Venetiæ* diffregit — hoc quidem est *Napoleonis* factum nobilissimum. Helvetæ in hoc Imperante patrem & tutelarem suum genium venerantur, eorumque felicitas ipsis remotis populis, quos citius aut tardius sphæram magnæ Monarchiæ subire contingeret, animam duram metamorphosim tolerandi indit, fidemque saluti eorum præstat.

Hæc hodie felix Helvetiæ conditio est, Nihil eam protectori exosam reddere valebit, nec ipsa *auræ Angliæ*, cuncta licet penetrans, auctoritas.

Antverpia die 28. Aug. Adjuncta nostra eadem adhuc sunt. Cum superiore nocte æstus maris singularis altitudinis esset, expectabatur Anglorum adversus munimentum nostrum aggressio; at illi necquidquam moliti sunt, ad id pro more se restringebant: ut castrum *FridERICI* aliquot tormentorum ictibus impeterent, absque successu. Ita jam ex 13 diebus expendunt Angli: quid ipsis agendum sit, interea vero, quo ita tempus perpendendo exigunt, Princeps *de Ponte Corvo* rem naviter agit; lustrat copias, metatur castra, defensio-

nis media adparat, qui vigore consiliorum,
 iussorumque Imperatoris in media offensiva
 convertenda erunt. Occasione novissimæ lu-
 strationis hodiæ mane Princeps plures Cen-
 turias militiæ nationalis alloquebatur his ver-
 bis: „Milites! Sua Majestas Imperator bonæ
 voluntatis solum homines sub suis desiderat
 signis, si cui vestrum seria deest voluntas
 cædendi Anglos, verbo solum opus est, li-
 cet ei ordines nostros deserere, & domum
 repetere, omnes reposuere: Non venimus re-
 versuri domum, sed Anglos videre volumus,
 nec minimus attentionem, vigilantiam, & prom-
 titudinem Principis effugit. Intra paucos dies
 in utraque Scaldis ora formidabilis res tor-
 mentaria erecta est. Nonnulla nostra muni-
 menta ex 10 diebus hosti moram injiciunt,
 & tamen ea post se relinquere non audent.
 Improvisa hæc impedimenta hostem penitus
 perturbant adeo: ut nova mandata expe-
 ctat, mutetque altero die, quæ præcedente
 inivit consilia Discordiæ inter Generalem An-
 glicanum Ducem & Admiralem ortæ, causam
 dederunt, ut ambo revocarentur. Successo-
 res eorum non constant. Multi morbi vigent
 in exercitu Anglicano. Milites terrestres, quo-
 rum singuli naves conscendentes binos num-
 mos Guineos acceperant, eos erogare festi-
 narunt, nunc queruntur: se tandem per me-
 dium exundantium aquarum traduci. Officia-
 les potissimum juvenes aliis magis, quam bel-
 li negotiis occupati. Nulla in dexteritatem suo-
 rum Ducum fiducia feruntur. Copiæ disponi-

biles imperio Principis de Ponte Corvo parentes notabilem de præsentī exercitum efficiunt. Primum speculatorium agmen Duce Mareschallo & Duce *Conigliano* Candavum adpult. Secundo præest Mareschallus Dux de *Valmy* *Weseliæ*, tertio moderatur Mareschallus Dux Istriæ (*Bessieres*) *Lilleæ*. (postremus hic die 29. Aug. aditurus imperium militare Parisiis discessit.) Ita adparitio Anglorum quadam velut magia 4 exercitus creavit. Id admodum dubium: an gigantea eorum expeditio, quæ tot milliones, & fortassis 50,000 jam viros constitit, unquam pro Anglia tam momentosum consecrarium habitura sit, quam pro Gallia erectio exercitus 100 millium nationalis militiæ, cui illa occasionem præbuit, non computatis copiis linealibus.

Madrito 30. Aug. Rex ex tempore sui re-ditus ab exercitu singulari opera internæ Status rationi vacat. Declarabat is ministris & Consilio suo Status: animo decrevisse se, quosvis, qui surdis vocem victoriæ & officii auribus excipientes legitimam potestatem non agnoverint, maxima severitate plectendos esse.

Cum monachi, quos partim Sua Maj. ad usque tolerabat, tempore, quo Angli & seditiosi maximas spes conspiciabant, iis qui pessime rem gessere, prævisse adversum sit, omnes abrogantur, & vestitum secularium Clericorum induere, pensioneque annua provisi, lares repetere jubentur. Publii Creditores, hispano territorio contenti, jus prætensionum suarum intra terminum 4 hebdomadum coram *Commissione liquidationis* sub periculo amissionis.

nis demonstrare obligantur. Bona seditiosorum, quæ hæcenus ceu præmonitione instantis periculi sequestro affecta, nunc ad rationes Coronæ fisco addicta. In medio harum innovationum perfecta in urbe quies viget. Quotidie centuriatim Angli capti, & sauciati adferuntur. Eorum numerus ad 3000 æstimatur; totidem adhuc expectantur; ad eos excipiendos, omnia jam præparata sunt. Angli versus Alcantaram consistunt, ac Portugalliam versus tendere videntur reliquæ exercituum ex *Cuesla & Venegas*, nervis deficiunt ad ocus asylum in australibus provinciis reperendum. Copiæ nostræ torrente hoc æstu aliquantulum quiescunt. Sua Majestas sub 18 hujus seqv. memorabile Decretum edidit: „*Don Jos. Napoleon* &c. Considerato eq; quod multi opulentissimi & nobiles viri quamvis personalem iis fiduciam exhibuerimus, & fid i sacram. solenniter nobis nuncupaverint, opinione quadam, c i ipsi moderari debuissent, subjici se siverint, oblivionemque verorum suorum commodorum usque extenderiat: ut factionem Anarchiæ sequerentur, quin concessis nostra morositate ad agnitionem culpæ & poenitentiam terminis uterentur; audito nostro Consilio Status, decrevimus sequentia: 1) Nulli deinceps *Grandes* aliique tituli dignitatum intra ambitum regni nostri locum habebunt, quam quos *speciali decreto* conferendos duxerimus. 2) Qui præsens usque id genus dignitates gesserunt, confirmationem earum petere possunt, eo tamen sub onere: ut vetera sua diplomata tradant. 3) Nullum individuum, nisi hæc ratione in usu tituli sui stabilitum fuerit, eo uti potest, omnisque actus, aut Contractus, in quo tituli non confirmati adhibentur, nulli & irriti censendi. 4) Notarii, Tribunalia, & Collegia publica, prædicata id genus obsoleta, neque adhibebunt, nec a quoquam prætendi possunt. 5) *Grandes*, & a nobis novis decorati titulis, & quorum priores a nobis confirmati, ut vigore 140. articuli *Constitutionis* diversos nobilitatis gradus obtineant, titulis honorum prærogativisque iis fruentur, quæ *speciali regulamento* definiendæ sunt; ut primum ad aulam distinctionem, ordinemque, qui hucusque, & præprimis in *Classificandis* titulis tantis mutationibus suberat, definiverimus.